

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 120/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Viktorom Mlynekom, Štúrova 43, Nitra, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Svk/14/2021 z 27. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 13 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom najvyššieho správneho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu správnenému súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky (pôvodne Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky) rozhodnutím č. 21558/2016/B625-SV/51680/Pa z 12. augusta 2016 (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu druhého stupňa“) potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. OU-NR-OVBP2-2016/023015-008 z 9. júna 2016, ktorým povolil stavbu „Automotive Nitra Project“ v rozsahu tam uvedených objektov.

3. Sťažovateľ podal všeobecnú správnu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia oboch rozhodnutí správnych orgánov. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 11S/249/2016-543 z 2. júna 2021 žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. Kasačnú sťažnosť sťažovateľa odôvodnenú tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon, keď nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)] a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP], najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú podľa § 461 SSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o arbitrárnosti napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu, ktorý nedáva riadne a dostatočné odpovede na sťažovateľove argumenty obsiahnuté v kasačnej sťažnosti, čím porušuje jeho právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opakuje svoje námietky prednesené v kasačnej sťažnosti s tým, že na ne podľa svojho presvedčenia nedostal relevantné odpovede. Najvyšší správny súd sa vo svojich záveroch podľa názoru sťažovateľa obmedzil iba na konštatovanie výsledkov bez logického vysvetlenia ich interpretácie, čím napadnutý rozsudok popiera základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom má byť predvídateľné rozhodnutie, keďže výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie musia byť v súlade s ústavou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 395/2019).

7. Ústavná sťažnosť sťažovateľa smeruje proti napadnutému rozsudku najvyššieho správneho súdu vydanému v systéme správneho súdnictva. V tomto kontexte je potrebné zdôrazniť, že správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť

verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaníu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, proti ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (III. ÚS 502/2015, IV. ÚS 596/2012). Taktiež treba mať na zreteli, že správne konanie nie je konradiktórnym konaním rovnako ako rozhodovanie v správnom súdnictve vzhľadom na to, že jeden z účastníkov konania v správnom súdnictve je vždy orgán verejnej moci, ktorý rozhodoval o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, pričom predmetom konania pred správnym súdom je v zásade preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 308/2011).

8. Článok 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájitelným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájitelnosť tvrdenia v danom prípade znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v prípadoch, keď právo na prístup k súdu účastníka súdneho konania má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 505/2019).

9. Vychádzajúc z uvedeného, bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v zmysle § 56 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) posúdiť, či tieto požiadavky kladené na rozhodnutie najvyšší správny súd rešpektoval, minimálne v takej miere, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či nie je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

10. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

11. Najvyšší správny súd si ako prvé v bode 5 napadnutého rozsudku ustálil sťažnostné námietky sťažovateľa, ktoré vo svojej podstate kopírujú námietky sťažovateľa uplatnené v ústavnej sťažnosti.

V bodoch 13 až 15 sa vysporiadal s otázkou, či sťažovateľ podával žalobu ako účastník konania alebo zainteresovaná verejnosť. Kasačný súd konštatoval, že postavenie sťažovateľa ako účastníka konania vyplývalo priamo z rozhodnutia žalovaného, v ktorom ho ako účastníka stavebného konania priamo označuje, a zároveň splnil podmienky na podanie správnej žaloby, mal teda v konaní pred správnym súdom všetky procesné práva a povinnosti účastníka súdneho konania.

12. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietal, že stavebnému konaniu nepredchádzalo územné konanie, a teda neobstojí poukaz na § 32 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“), keďže strategický park nie je obsiahnutý v Územnom pláne mesta Nitra a zároveň ide o stavbu, ktorá je súčasťou strategického parku. V súvislosti s postupom podľa § 32 ods. 2 stavebného zákona poukázal kasačný súd v bode 16 napadnutého rozsudku na konania kasačného súdu týkajúce sa iných stavieb Automotive Nitra Project, a to konkrétne na body 34 a 35 rozsudku sp. zn. 8Sžk/42/2020 z 24. novembra 2021, ktoré aj citoval. V podstatnom uviedol, že na základe zákona č. 254/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým bolo do stavebného zákona zavedené ustanovenie § 35 ods. 2, sa územné rozhodnutie nevyžaduje a stavba je umiestnená v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou obce Lužianky.

13. Obdobne postupoval kasačný súd aj v bodoch 17 a 18 napadnutého rozsudku pri námietke týkajúcej sa potreby posúdenia vplyvu na životné prostredie a potreby prerušenia konania do skončenia konania vedeného správnym súdom pod sp. zn. 26S/3/2016, keď aj v tomto, cítiac sa byť viazaný doterajšou judikatúrou, vyhodnotil danú námietku za nedôvodnú s poukazom a citáciou bodov 18 a 19 rozsudku sp. zn. 6Sžk/28/2020 z 28. februára 2022. Predmetom napadnutého konania nie je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí o posudzovaní vplyvov strategického parku Nitra na životné prostredie, ale preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o povolení zmeny stavby. Rozhodnutia preskúmané v konaní sp. zn. 26S/3/2016 boli v danom čase právoplatné a ich prípadné zrušenie v súdnom konaní by pôsobilo až smerom do budúcnosti.

14. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o nevysporiadaní sa s aplikáciou čl. 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru (bod 19) nebolo kasačnému súdu zrejmé, v čom mal byť tento článok porušený. V zmysle predmetného článku majú mať členovia verejnosti prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia. Takýto prístup sťažovateľovi ako plnohodnotnému účastníkovi stavebného konania a aj súdneho konania odopretý nebol.

15. A napokon aj pri námietkach týkajúcich sa napojenia na pozemné komunikácie kasačný súd odkázal na svoj rozsudok sp. zn. 4Sžk/13/2021 z 27. júla 2023 (body 20 a 21) riešiaci identické námietky žalobcu týkajúce sa susedných stavieb.

16. Kasačný súd v preskúmanej veci aplikoval § 464 ods. 1 SSP, tzv. skrátené odôvodnenie rozhodnutia, v ktorom sa kasačný súd môže obmedziť len na poukázanie na obdobné rozhodnutie,

ktorého prevzatú časť v odôvodnení uviedol. Skrátená forma odôvodnenia spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé súdne konanie.

17. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu zistil, že námietky sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku sa v podstate prekrývajú s jeho námietkami uvedenými v kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu, ako i s jeho námietkami uvedenými v správnej žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu druhého stupňa, čo indikuje, že sťažovateľ vníma podanie ústavnej sťažnosti ako rozhodovanie súdu ďalšej inštancie. Ústavný súd sa v rozsahu svojej právomoci z obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu presvedčil, že sťažovateľovo tvrdenie o nedostatku jeho odôvodnenia neobstojí. Najvyšší správny súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (stavebného zákona a Správneho súdneho poriadku), ktorými by poprel jej účel a význam. Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu nemožno označiť za arbitrárny v tom, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s prihliadnutím na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnutý rozsudok aj v prípade realizácie skrátenej formy jeho odôvodnenia nereflektoval na ťažiskové skutočnosti dôležité na riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľa.

18. Právnej argumentácii sťažovateľa chýba ústavnoprávny rozmer, keď vo svojej ústavnej sťažnosti v zásade len polemizuje so skutkovými, ale predovšetkým s právnymi závermi správnych orgánov a všeobecných súdov, a tým stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho správneho súdu, ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Z hľadiska namietaného porušenia čl. 13 ods. 4 ústavy možno ustáliť, že ide o všeobecnú klauzulu, za akých podmienok možno obmedzovať základné práva a slobody, pričom vo vzťahu k základnému právu vlastníť majetok tu existuje konkrétne ustanovenie, a to čl. 20 ods. 4 ústavy.

21. Vo vzťahu k označenému základnému právu vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy sťažovateľ neformuloval presné dôvody, pre ktoré by došlo k porušeniu tohto článku ústavy, a doterajšie závery ústavného súdu nenasvedčujú tomu, že by k jeho porušeniu vôbec mohlo dôjsť. Ústavný súd nezistil ani možnosť zásahu najvyššieho správneho súdu do majetkovej sféry sťažovateľa a s tým súvisiace porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže ním uvedené tvrdenia nepredstavovali reálne spochybnenie opodstatnenosti záveru najvyššieho správneho súdu uvedeného v napadnutom rozsudku.

22. Ústavný súd preto dospel k záveru, že neexistuje relevantná spojitosť medzi označenými právami hmotnej povahy podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu na jednej strane a napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu na strane druhej a ústavnú sťažnosť

sťažovateľa v tejto časti taktiež odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu